

Landsstevna Javnaðarflokksins 1998 - formansfrágreiðingin**Ætlaðu at skipa samgongu saman við Tjóðveldisflokkinum**

Javnaðarflokkurin peikaði á Høgna Hoydal sum samráðingarleiðara fyri at skipa eina samgongu, har Javnaðarflokkurin var við

Hetta var fyrstu ferð, at nýggja stýrisskipanin skuldi brúkast í samband við samgongusamráðingar. Gamli lögtingsformaðurin kallaði allar floksformenninar til fundar hvør sær fyri at finna

útav, hvør teirra hevði best møguleikar fyri at skipa eina samgongu.

Javnaðarflokkurin sá skjótt, at tann borgarligi vengurin í tinginum gekk saman, so vit royndu so í

staðin at binda Tjóðveldisflokkinn til okkum. Eftir áheitan frá teimum skutu vit Høgna Hoydal upp sum samráðingarleiðara. Men vit lögdu yvir fyri tjóðveldismonnum ta treyt, at ein

samgonga, har Javnaðarflokkurin var við, skuldi roynast.

Anfinn Kallsberg fekk 17 atkvøður, meðan Høgna Hoydal fekk 15. Úrslitið gjørdist so henda

samgongan, sum kann kallast ein borgarlig-sjálvstýrissamgonga, og Javnaðarflokkurin fór í andstøðu sum størsti andstøðuflokkur.

Í telvingini um nevndar-

sessinar eydnaðist andstøðuni at vinna tveir formanssessir, harav Javnaðarflokkurin fekk formannin í uttandlandsnevndini.

Vit ynskja ein breiðan meiriluta fyri broytingunum

- Tað harmar okkum almikið, at tað ikki ber til at fáa eina breiðari politiska viðgerð av málinum um framtíðar ríkisrættarlugu støðu Føroya. Hetta er eitt mál, sum hevur ótrúliga stóran týdning fyri, hvussu okkara samfelag verður framyvir, segði Jóannes Eidesgaard m. a. í formansfrágreiðingini á landsstevnu Javnaðarflokksins um vikuskiftið

Jóannes Eidesgaard vísir aftur tosinum um, at eingin veit, hvat Javnaðarflokkurin vil á sjálvstýrisleið

Mynd: Jens Kristian Yang

Sum longu sagt, so gjørdist sjálvstýrismálið stóri spurningurin í valstríðnum, og er eisini tað málið, sum á tingi og í fjølmíðlum hevur fingið størsta umrøðuna síðani.

Fyri valið varð tosað nógv um eina skipaða loysing, men eftir valið eitur tað fullveldi.

Samgongunnar mál er, at Føroyar verða skipaðar sum eitt land við fullveldi, men fyri okkum at síggja er hetta ikki annað enn ein navnabroyting frá tí gamla kenda

fyrirbrigdinum "loysing". Enn skulu danir fult út fígga loysingina í eina skiftistíð, og danir skulu átaka sær umsitingina av mál-

økjum, sum formelt skulu eistast at vera yvirtikin. Men tað stutta av tí langa er, at ríkisfelagsskapurin verður uppsagdur, og so verður ein bilateral avtala gjørd millum Føroyar og Danmark.

Skiftistíðin og vælvildin frá dønnum verður avgerandi fyri framtíðar vælferðina í Føroyum. Øll málsøki

verða formelt yvirtikin, men reelt koma tey fyrirlit at liggja í Danmark.

So her telur tað formella sjálvstýri, tað at tú kanst kalla teg suvrenan, meira enn tað rella sjálvstýri.

Enn er einki útgreiningararbeiði gjørt, har avleiðingarnar av ætlan landsstýrisins verða lýstar.

Tá spurt verður, hvat fer at henda við vanligu vælferðini, so er svarið, at hetta veldst um, hvussu góða skiftistíð føyroyingar fáa.

Men júst hetta, at óvissan er so stór, ger, at Javnaðarflokkurin ikki kann taka undir við uppskoti landsstýrisins í tí líki, sum tað enn hevur. Hetta er í ov stóran mun enn eitt "eksperiment".

Fyri Javnaðarflokkinn er eisini eitt búskaparligt frælsi ein fortreyt fyri tí politiska frælsinum. Eitt búskaparligt frælsi, sum fyri samfelagið og tann einstaka merkir, at vit eru fýr fyri at reka samfelagið víðari frá

Stig floksins á sjálvstýrisleið:

- Føroyar eru ein tjóð, sum er í ríkisfelagsskapi ella líknandi felagsskapi við Danmark.
- Heimastýrislógin verður tikin av, og í staðin verður gjørd ein nýggj lóg (sjálvstýrislóg) ella ein sáttmáli.
- Føroya Løgting er hægsta lóggevandi vald í øllum málum, sum eru yvirtikin.
- Føroya Landsstýri er hægsta fyrisitingarvald í øllum málum, sum eru yvirtikin.
- Øll mál, sum í dag ikki eru yvirtikin, kunnu við lögtingslóg yvirtakast, t. v. s. umframt báðar listarnar í heimastýrislógin, so eisini tey málsøki, sum ikki eru við har.
- So leingi, sum eitt málsøki ikki er yvirtikið, heldur skipanin í dag fram, men í tí løtu Føroya Løgting hevur samtykt eina yvirtøku, so er málsøkið yvirtikið bæði umsitingarlaga og fíggarliga.
- Eingin lóg/fyriskipan kann setast í verk í Føroyum uttan við góðkenning frá Løgtingi/Landsstýri.
- Ein føroyskur heimarættur verður defineraður, men framhaldandi skulu føyroyingar og danir hava somu rættindi hvør hjá øðrum.
- Skipanin við ríkisstuðulinum heldur fram óbroytt, men gjørd verður ein skipan, har hesin minkar í takt við øktar almennar inntøkur, sum eru skaptar í føroyska samfelagnum.
- Sett verður beinanvegin ein »rættis kommission« til at fyrireika yvirtøkuna av rættarskipanini.

tí, vit standa við her. Og merkir ætlan landsstýrisins, at persónliga frælsi verður munandi skert ella órættvist viðt, so kunnu vit ikki vera við.

Tað harmar tó okkum almikið, at tað ikki ber til at fáa eina breiðari politiskari viðgerð av hesum stóra spurningi, tí allir flokkar á tingi ynskja broytingar. Hetta er eitt mál, sum hevur ótrúliga stóran týdning fyri, hvussu okkara samfelag verður framyvir. Og sæð í hesum ljósinum hava vit enn einaferð sett uppskot fram um, at sett verður ein stjórnarskipanarnevnd, sum tekur allan henda spurningin upp, so funnið verður

fram til eina loysn, sum hevur breiða politiska og fólksliga undirtøku.

Men líkt er til, at samgongan vil víðgöra málið sum eitt samgongumál, t. v. s. at hevur andstøðan hug at vera við, so er tað í lagi, men samgongan broytir einki til tess at fáa andstøðuna við. Skal semja gerast, mugu báðir partar geva nak-

Hvat vil so Javnaðarflokkurin á sjálvstýrisleið? (Sí kassan omanfyri) So alt tosið um, at eingin veit, hvat Javnaðarflokkurin vil, er púra stórtur við. Boðskapurin er greiður.

Fara nú undir at endurskoða virkisskránnar

Vit søgdu undan valinum, at reyði tráðurin í politikkini Javnaðarflokksins, sum skal binda gomlu og nýggju øldina saman, hevur til endamáls:

• at geva okkum øllum álít á egnan førleika til at mæta nýggju øldini

• at styrkja og útbyggja væl-

ferðarsamfelagið, sum skal byggja á umsorgan og solidaritet

• at bæta munandi um umstøðurnar hjá teimum veiku í samfelagnum

• at skipa eitt samfelag, hvørs aðalmál er eitt virkið lív hjá hvørjum einstøkum okkara, uttan mun til før-

leika og evnir

• at økja um okkara útflutningsvirði og harvið skapa nýggjar og øktar inntøukeldur

• at reka ein ábyrgdarfullan fíggar- og búskaparpolitikk • at skipa so fyri, at livikörini og vinnumøguleikarnir hjá útjádaraøkjunum verða

munandi böttir

• at fáa eina tíðarhóskandi skipan fyri ríkisrættarlugu stöðu Føroya

• at leggja lunnar undir ein nýggjan samferðslupolitikk • at finna samráðingarloysnir í bankamálum, skuldarspurninginum og markna-

Saman við hesum høvudsevnunum fyri valuppleggið er gjørt eitt meira ítøkiligt upplegg, sum er lagt við sum skjal.

Við hesum er tíðin nú búgvin til, at virkisskrá floksins verður dagförd, og tí fer starvnevndin at skjóta upp, at hetta endurskoðanararbeiðið byrjar nú, soleiðis at vit á komandi landsstevnu kunnu góðkenna floksins nýggju virkisskrá.

Í blaðnum í morgin fara vit at prenta seinna partin av formansfrágreiðingini hjá Jóanneesi Eidesgaard, sum m. a. snýr seg um arbeiði hjá Javnaðarflokkinum hesa tingsetuna, um Sosialistiskt Ungmannafelag o. a.